

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11,
13, 14, 20¹, 20², 22, 30, 32, 48, 49, 51 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO
PAPILDYMO 13¹, 20³ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO NR. XIV-1169 7 IR 18 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2023 m. gruodžio 19 d. Nr. XIV-2390
Vilnius

1 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 7 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„7 straipsnis. Įstatymo papildymas 13¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 13¹ straipsniu:

„13¹ straipsnis. Atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmoka

1. Atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmoką (toliau – gamybos įmoka) moka gamintojai, elektros energiją gaminantys saulės šviesos energijos, vėjo ir (ar) biudujų elektrinėse, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytus gamintojus.

2. Gamybos įmokos nemoka:

- 1) gaminantys vartotojai;
- 2) asmenys, statantys, įrengiantys ir eksploatuojantys gaminančių vartotojų elektrines ir turintys leidimą gaminti elektros energiją už toje elektrinės dalyje pagamintą ir į elektros tinklus patiektą elektros energiją, kuri priklauso gaminantiems vartotojams;
- 3) aktyvieji elektros energijos vartotojai;
- 4) atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos;
- 5) piliečių energetikos bendrijos;
- 6) gamintojai, kurių eksploatuojamų elektrinių leistina generuoti galia lygi nuliui;
- 7) gamintojai, kurie laimėjo šio įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje nurodytą skatinimo kvotų paskirstymo aukcioną arba šio įstatymo 22 ir (ar) 22¹ straipsniuose nurodytą (nurodytus) konkursą (konkursus).

3. Už praėjusius kalendorinius metus mokama gamybos įmoka apskaičiuojama dauginant praėjusiais kalendoriniais metais pagamintą ir į elektros tinklus patiektą elektros energijos kiekį iš 0,0010 euro už 1 kWh. Gamybos įmoka mokama, kai kitos paros prekybos elektros energijos biržoje Lietuvos zonoje valandinė kaina yra didesnė už 1 eurą už 1 MWh.

4. Vyriausybė Energetikos ministerijos teikimu skiria atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos administratorių (toliau – įmokos administratorius), kuris Vyriausybės nustatyta tvarka užtikrina gamybos įmokos apskaičiavimo, surinkimo, administravimo ir išmokėjimo funkcijas. Įmokos administratoriumi gali būti skiriamas juridinis asmuo, atitinkantis šiuos reikalavimus:

1) yra valstybės tiesiogiai ar netiesiogiai, per kitus asmenis, kontroliuojamas energetikos srities juridinis asmuo; juridinis asmuo, kurį valstybė kontroliuoja netiesiogiai, per kitus asmenis, privalo atitikti valdymo diferencijavimo principus – vienas juridinis asmuo ar kelios tame pačiame energetikos sektoriuje veikiančios įmonės negali turėti daugiau kaip 3/4 balsų, suteikiančių teisę priimti sprendimus dėl administratoriaus valdymo ir veiklos teisės aktų nustatyta tvarka;

2) nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdo technines priemones ir programinę įrangą, kurių reikia lėšoms administruoti;

3) nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdo ryšio priemones, kurių reikia pranešimams iš atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamintojų gauti ir jiems siųsti;

4) turi darbuotojų lėšų administravimo veiklai vykdyti, atskirai vykdomos veiklos apskaitai tvarkyti, atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamintojams informuoti ir konsultuoti, skundams nagrinėti;

5) juridinio asmens vadovas turi būti nepriekaištingos reputacijos, kad būtų užtikrintas patikimas ir skaidrus lėšų administravimas. Juridinio asmens vadovas negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis neatitinka Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatyme nustatytų nepriekaištingos reputacijos kriterijų.

5. Įmokos administratorius privalo užtikrinti gamybos įmokos lėšų administravimą mažiausiomis sąnaudomis ir skaidriai. Nustačius aplinkybių, kurios daro įtaką asmens atitiktis įmokos administratoriui keliamiems reikalavimams, pasikeitimus ar jiems įvykus, kai to iš anksto nebuvo galima numatyti, įmokos administratorius privalo nedelsdamas, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, apie šiuos pasikeitimus raštu pranešti Energetikos ministerijai. Energetikos ministerija, nustačiusi, kad įmokos administratorius neatitinka šio straipsnio 4 dalyje nustatytų reikalavimų, nesilaiko šiame straipsnyje nustatytų jo veiklos sąlygų ir kitų įmokos administratoriaus veiklą reglamentuojančių teisės aktų, ar gavusi šio straipsnio 13 dalyje nurodytą viešosios įstaigos Lietuvos energetikos agentūros informaciją, išpeja įmokos administratorių apie galimą teisės vykdyti veiklą atėmimą ir nustato ne ilgesnį kaip 2 mėnesių terminą veiklos trūkumams pašalinti. Jeigu įmokos administratorius per nustatytą terminą veiklos trūkumų nepašalina, Energetikos ministerija organizuoja naujo įmokos administratoriaus atranką ir paskyrimą. Ankstesnis įmokos administratorius funkcijas atlieka tol, kol bus paskirtas naujas įmokos administratorius.

6. Dėl gamybos įmokos lėšų administravimo patirtos pagrįstos sąnaudos Vyriausybės nustatyta tvarka įmokos administratoriui kompensuojamos gamybos įmokos lėšomis.

7. Gamybos įmoką už praėjusius kalendorinius metus elektros energijos gamintojai, nurodyti šio straipsnio 1 dalyje, įmokos administratoriui sumoka iki einamųjų metų sausio 31 dienos. Surinktos gamybos įmokos lėšos Vyriausybės nustatyta tvarka paskirstomos taip: 15 procentų skiriant tiesiogiai gyventojams, gyvenantiems ne didesniu kaip 5 km atstumu nuo šio įstatymo 13¹ straipsnio 1 dalyje nurodytų elektrinių, 85 procentus – bendruomeninėms organizacijoms, vykdančioms šio straipsnio 9 dalyje nurodytus projektus.

8. Surinktas ir (ar) praėjusiais laikotarpiais nepanaudotas gamybos įmokos lėšas įmokos administratorius Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis pagal su gyventojais ir bendruomenine organizacija, vykdančia šio straipsnio 9 dalyje nurodytus projektus, pasirašytą finansinės paramos sutartį išmoka gyventojams ir bendruomeninėms organizacijoms. Bendruomeninės organizacijos veiklos vieta turi būti registruota toje savivaldybėje, kurioje eksploatuojamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytos elektrinės, arba kitoje savivaldybėje, esančioje ne didesniu negu 15 km atstumu nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytų elektrinių.

9. Projektai, kuriems skiriamos gamybos įmokos lėšos, atrenkami įmokos administratoriaus vadovaujantis Vyriausybės nustatyta tvarka ir turi atitikti šias sąlygas:

- 1) projektai vykdomi 15 km spinduliu aplink šio straipsnio 1 dalyje nurodytas elektrines;
- 2) įgyvendinus projektus, bus teikiama aplinkos, ekonominė arba socialinė visuomeninė nauda bendruomenei, bendruomeninei organizacijai ar jų nariams;
- 3) yra gautas seniūnijos seniūno arba savivaldybės administracijos patvirtinimas, kad projekto įgyvendinimas yra galimas.

10. Įmokos administratorius užtikrina, kad šio straipsnio 9 dalyje nurodyti projektai būtų įgyvendinami vadovaujantis šio įstatymo, Vyriausybės nustatytais reikalavimais ir atitiktų finansinės paramos sutartyje nurodytas sąlygas.

11. Bendruomeninių organizacijų gautos ir einamaisiais kalendoriniais metais nepanaudotos gamybos įmokos lėšos naudojamos Vyriausybės nustatyta tvarka.

12. Įmokos administratorius Vyriausybės nustatyta tvarka tikrina, prižiūri ir kontroliuoja, kaip bendruomeninė organizacija naudoja gamybos įmokos lėšas. Jeigu įmokos administratorius nustato, kad bendruomeninė organizacija neįvykdo šio straipsnio 9 dalyje nustatytų reikalavimų arba netinkamai juos vykdo, jis įspėja bendruomeninę organizaciją apie nustatytų reikalavimų pažeidimus ir nustato ne ilgesnį kaip 30 kalendorinių dienų terminą pažeidimams pašalinti. Jeigu bendruomeninė organizacija per nustatytą terminą nepašalina pažeidimų, įmokos administratorius, vadovaudamasis Vyriausybės nustatytais sąlygomis ir kriterijais, priima sprendimą dėl reikalavimo grąžinti išmokėtas gamybos įmokos lėšas arba jų dalį, proporcingą šio straipsnio

9 dalyje nustatytiems ir neįvykdytiems įsipareigojimams. Visos išmokėtos gamybos įmokos lėšos gražinamos tuo atveju, kai projektas nėra įgyvendintas arba jį įgyvendinus rezultato negalima naudoti pagal paskirtį. Bendruomeninė organizacija šias gamybos įmokos lėšas gražina per 5 darbo dienas nuo įmokos administratoriaus sprendimo įteikimo bendruomeninei organizacijai dienos. Įmokos administratoriaus priimtas sprendimas dėl reikalavimo gražinti išmokėtas gamybos įmokos lėšas arba jų dalį yra vykdomasis dokumentas, vykdomas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka. Įmokos administratoriaus priimtas sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. Įmokos administratoriaus sprendimo gražinti išmokėtas gamybos įmokos lėšas arba jų dalį apskundimas teismui sustabdo šio sprendimo vykdymą iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos.

13. Įmokos administratorius savo funkcijoms atlikti turi teisę iš savivaldybės institucijų arba seniūnijų seniūnų ir bendruomeninių organizacijų per 30 kalendorinių dienų nuo įmokos administratoriaus kreipimosi gauti reikalingą informaciją apie projektų atranką, jų įgyvendinimą, gamybos įmokos lėšų panaudojimą ir su projektų įgyvendinimu ir gamybos įmokos lėšų panaudojimu susijusius dokumentus.

14. Viešoji įstaiga Lietuvos energetikos agentūra Vyriausybės nustatyta tvarka tikrina, prižiūri ir kontroliuoja, kaip įmokos administratorius naudoja gamybos įmokos lėšas. Jeigu viešoji įstaiga Lietuvos energetikos agentūra nustato, kad įmokos administratorius neužtikrino gamybos įmokos lėšų administravimo skaidrumo ir nesilaikė administravimo mažiausiomis sąnaudomis principo, ji įspėja įmokos administratorių apie nustatytus pažeidimus ir nustato ne ilgesnį kaip 30 kalendorinių dienų terminą pažeidimams pašalinti. Jeigu įmokos administratorius per nustatytą terminą nepašalina pažeidimų, viešoji įstaiga Lietuvos energetikos agentūra per 5 kalendorines dienas apie šį pažeidimą informuoja Energetikos ministeriją.

15. Įmokos administratorius privalo atskirai tvarkyti su gamybos įmokos lėšų administravimo veikla susijusią apskaitą ir Vyriausybės nustatyta tvarka kiekvienais metais viešajai įstaigai Lietuvos energetikos agentūrai teikti gamybos įmokos lėšų panaudojimo ataskaitas.

16. Įmokos administratorius, siekdamas skaidrumo elektros energetikos sektoriuje ir didesnės konkurencijos įgyvendinant šio straipsnio 9 dalyje nurodytus projektus bei gerinant bendruomenės, bendruomeninės organizacijos ir (ar) jos narių interesus, Vyriausybės nustatyta informacijos rinkimo ir viešinimo tvarka savo interneto svetainėje skelbia su gamybos įmokos lėšų administravimu susijusią informaciją.““

2 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 18 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Šio įstatymo 7 straipsnis įsigalioja 2024 m. sausio 1 d.“

2. Pakeisti 18 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Šio įstatymo 7 straipsnyje nurodytos atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos mokėjimas taikomas gamintojams, leidimą gaminti elektros energiją gaunantiems po 2023 m. liepos 1 d. Kai leidimas gaminti elektros energiją nereikalingas, šio įstatymo 7 straipsnyje nurodytos atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamybos įmokos mokėjimas taikomas gamintojams, elektros įrenginius įrengusio rangovo deklaraciją tinklų operatoriui apie iki 100 kW įrengtosios galios elektrinės, hibridinės elektrinės įrengimą gaunantiems po 2023 m. liepos 1 d.“

3. Pakeisti 18 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Iki šio įstatymo 16 straipsnio įsigaliojimo gauti žemės sklypų savininkų sutikimai dėl sanitarinės apsaugos zonos nustatymo vėjo elektrinėms laikomi žemės sklypų, pastatų ar patalpų, patenkančių į šio įstatymo 16 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 9 dalyje nurodytą atstumą, savininkų neprieštaravimu planuojamos didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės statybai.“

4. Papildyti 18 straipsnį 10¹ ir 10² dalimis:

„10¹. Šio įstatymo 16 straipsnyje išdėstyto Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 9–16 dalys netaikomos, kai iki 2022 m. liepos 8 d. yra gautas statybą leidžiantis dokumentas, taip pat kai iki 2022 m. liepos 8 d. nėra gautas statybą leidžiantis dokumentas, tačiau yra atliktas poveikio visuomenės sveikatai vertinimas, arba iki 2022 m. liepos 8 d. pradėtas poveikio aplinkai vertinimas ir nustatytos sanitarinės apsaugos zonos, išskyrus atvejus, kai nustatytos sanitarinės apsaugos zonos dydis yra mažesnis, negu šio įstatymo 16 straipsnyje išdėstyto Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 9 dalyje nurodytas atstumas, arba sanitarinės apsaugos zonos nenustatytos, bet yra atliktas poveikio visuomenės sveikatai vertinimas, arba iki 2022 m. liepos 8 d. pradėtas poveikio aplinkai vertinimas. Kai nėra gautas statybą leidžiantis dokumentas, tačiau, atlikus anksčiau nurodytas procedūras, su šio įstatymo 16 straipsnyje išdėstyto Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 9 dalyje numatytos paskirties pastatų ir (ar) žemės sklypų savininkais susitariama arba jie informuojami šia tvarka:

1) jeigu žemės sklypai ir šio įstatymo 16 straipsnyje išdėstyto Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 9 dalyje numatytos paskirties pastatai patenka į atstumą aplink planuojamą statyti vėjo elektrinę jos stiebo aukščio ribose arba į teritoriją, kurioje nebus užtikrinta atitiktis visuomenės sveikatos saugos reikalavimams, kai tokia teritorija yra didesnė, negu vėjo elektrinės stiebo aukštis aplink planuojamą elektrinę, jų savininkai informuojami ir (ar) susitarimai

sudaromi Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 14, 16 ir 17 dalyse nurodyta tvarka;

2) žemės sklypų ir šio įstatymo 16 straipsnyje išdėstyto Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 9 dalyje numatytos paskirties pastatų, patenkančių į teritorijas, esančias tarp teritorijos su statybos apribojimais ir šio įstatymo 16 straipsnyje išdėstyto Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 9 dalyje nurodyto atstumo, savininkai informuojami apie planuojamą statyti didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinę, viešai paskelbiant šią informaciją viename iš nacionalinių ir viename iš vietos laikraščių, jeigu toks laikraštis leidžiamas nustatytoje teritorijoje, kurioje numatoma vykdyti šią veiklą, ir savivaldybės interneto svetainėje. Skelbiamoje informacijoje nurodoma: žemės sklypų, kuriuose numatoma vykdyti veiklą, unikalūs numeriai; adresas, nurodant savivaldybę, vietovę, gatvę, numerį, galimi apribojimai dėl naujų šio įstatymo 16 straipsnyje išdėstyto Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 9 dalyje numatytos paskirties pastatų statybos ir (ar) patalpų įrengimo, teritorijų rekreacijai planavimo arba pateikiama nuoroda, kur su planuojamos veiklos informacija galima susipažinti; konkretaus subjekto, į kurį galėtų būti kreipiamasi dėl papildomos informacijos suteikimo, pavadinimas, juridinio asmens arba kitos organizacijos ar jų padalinių kodas, buveinė, kontaktiniai duomenys arba fizinio asmens vardas, pavardė, kontaktiniai duomenys. Kai ši informacija viešai paskelbiama viename iš nacionalinių ir viename iš vietos laikraščių, jeigu toks leidžiamas teritorijoje, kurioje numatoma vykdyti šią veiklą, ir savivaldybės interneto svetainėje, yra laikoma, kad žemės sklypų ir statinių, patenkančių į šio įstatymo 16 straipsnyje išdėstyto Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 15 dalyje nurodytą atstumą, savininkams pranešta skelbimo išspausdinimo viename iš nacionalinių laikraščių dieną. Žemės sklypų ir šio įstatymo 16 straipsnyje išdėstyto Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 9 dalyje numatytos paskirties pastatų savininkai, susipažinę su paskelbta informacija viename iš nacionalinių ir viename iš vietos laikraščių, jeigu toks leidžiamas teritorijoje, kurioje numatoma vykdyti šią veiklą, ir savivaldybės interneto svetainėje, prieštaravimų dėl planuojamos statyti didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės reikšti negali.

10². Neinformavus šio straipsnio 10¹ dalyje nustatyta tvarka Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 9 dalyje numatytos paskirties pastatų ir (ar) žemės sklypų savininkų ir nesudarius privalomo susitarimo dėl planuojamos statyti vėjo elektrinės, statybą leidžiantis dokumentas neišduodamas. Šio įstatymo 16 straipsnyje išdėstyto Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 49 straipsnio 9 dalyje numatytos paskirties pastatų ir (ar) žemės sklypų savininkams, kurie informuojami šio straipsnio 10¹ dalyje nustatyta tvarka ir kurie siekia vykdyti procedūras, susijusias su šio įstatymo 16 straipsnyje išdėstyto Atsinaujinančių išteklių

energetikos įstatymo 49 straipsnio 9 dalyje nurodytų naujų nurodytos paskirties pastatų statyba, patalpų įrengimu ar teritorijų rekreacijai planavimu, taikomos iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos galiojusios nuostatos.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Gitanas Nausėda